

grundlag af fondens stamkapital, aktiver, der senere er erhvervet ved arv eller gave, kursgevinster og henlæggelser til kapitalen samt af en uddelingskonto, der anvendes til uddelelser til formålet.

De fleste fundatser indeholder i dag en bestemmelse om, at kapitalen ikke må angribes. Baggrunden herfor er, at fonde som altovervejende hovedregel er bestemt til at virke uden tidsbegrænsning. Efter udvalgets mening bør kapitalurørligheden fortsat være udgangspunktet, og udvalget foreslår derfor i § 9, stk. 1, at fondsbestyrelsen ikke uden fondsmyndighedens samtykke må overdrage, pantsætte eller uddele:

- 1) de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor,
- 2) de aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave – eller hvad der træder i stedet herfor – medmindre arveladeren eller giveren har bestemt, at aktiverne skal anvendes til uddeling,
- 3) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.

Forslaget indebærer, at den bundne kapital – bortset fra første regnskabsår – udover de aktiver, der forelå ved stiftelsen, typisk vil omfatte den forøgelse, der normalt vil fremkomme ved kursgevinster, fondsaktier, tegningsrettigheder, arv eller gave, der tilfalder fonden, samt henlæggelser af årets overskud i medfør af forslaget § 25, stk. 2.

De midler, der er afsat til uddeling, er derimod til fri disposition til uddelingsformål. Urørligheden omfatter heller ikke de dele af årets overskud, der ikke uddeles med det samme, men afsættes til uddeling i følgende år. I sidstnævnte tilfælde vil midlerne ofte være placeret som kontantindestående. Kontrollen med, at der sker fundatsmæssig uddeling, varetages af fondsmyndigheden, jfr. kapitel 8.

Indeholder fundatsen ikke modstående bestemmelser, jfr. herved udkastets § 9, stk. 3, kan bestyrelsen kun med fondsmyndighedens samtykke disponere over aktiverne. Særlig for så vidt angår anvendelse af disse aktiver til uddeling vil en tilladelse hertil forudsætte, at betingelserne for ændring af fundatsen er opfyldt, jfr. lovudkastets kapitel 10 og bemærkningerne hertil.

Med hensyn til overdragelse af aktiverne som led i en ombytning af kapitalen henvises til stk. 4 og bemærkningerne hertil.

Hvad særlig angår arv eller gave, der senere tilfalder fonden, bemærkes, at udvalget i overensstemmelse med gældende ret foreslår, at arv eller gave skal henføres til den bundne kapital, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet anden bestemmelse. I sidstnævnte tilfælde henføres beløbet (aktiverne) til uddelingskontoen. Selv i mangel af udtrykkelig bestemmelse herom må tilsvarende gælde, hvis arven eller gaven efter fondens forhold udgør et ubetydeligt beløb.

Udvalget har også drøftet spørgsmålet om fondes kassebeholdning. Kravene til likvide midler i form af kassebeholdning afhænger af fondens størrelse og karakteren af den virksomhed, fonden udøver. Ved fonde med stadfæstet fundats påses det, at kassebeholdningen ikke er større end påkrævet. Provenuet af udtrukne værdipapirer m.v. skal normalt hurtigt genanbringes efter anbringelsesreglerne. Udvalget forudsætter, at disse retningslinjer vil blive lagt til grund i forbindelse med fondsmyndighedens tilsyn, men finder ikke behov for, at der i loven optages bestemmelser om spørgsmålet. Man lægger endvidere til grund, at de problemer, der kan opstå ved fondens etablering, hvor det kan være nødvendigt at anvende en mindre del af den bundne kapital til administration, kan afklares ved forhandling mellem bestyrelsen og fondsmyndigheden.

Stadfæstede fundatsers bestemmelser om kapitalurørlighed suppleres som regel af en bestemmelse om, at der skal gives værdipapirer påtegning om, at der kun må rådes over dem med tilsynsmyndighedens samtykke, eller at rådighedsbegrænsningen noteres på legatets depot. For fast ejendoms vedkommende skal der ske tinglysning af den tilsvarende rådighedsindskrænkning. Sådanne bestemmelser har i første række til formål at afskære bestyrelsen fra at have en formel legitimation til at råde over værdierne.

Udvalget har overvejet at foreslå denne ordning afskaffet af rationaliseringsgrunde, således at overtrædelse af forbudet i stk. 1 alene ville være sanktioneret gennem udkastets ansvars- og tilsynsregler. Udvalget har dog fundet, at der er behov for en sikring af aktivernes tilstedeværelse, og at dette kan ske uden større ulempe for bestyrelsen, når sik-